

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚEI

PROCEDURA INSOLVABILITĂȚII

CURRICULUM

FORMATOR:

*Valentin BARBA,
Judecător la Curtea Supremă de Justiție*

Chișinău – 2012

I. PRELIMINARII

Procedura insolvenței reprezintă, cu certitudine, una din cele mai dificile proceduri civile atât sub aspectul cunoașterii, cât și în ce privește aplicarea practică a acesteia.

În instituțiile de profil procedurii insolvenței nu i se acordă atenția cuvenită în cadrul studierii obiectului procesului civil, mai mult decât atât, studiu doctrinar al instituției insolvenței lipsește cu desăvârșire în manuale și monografiile din domeniul dreptului procesual civil, fiind în schimb numeroase în cele destinate dreptului afacerilor. Dar studierea în exclusivitate a aspectului material al insolvenței ca instituție de drept îi lipsește pe viitorii practicieni de posibilitatea înțelegerii laturii procesuale a desfășurării procesului de insolvență.

O asemenea situație nu este conformă practicii existente. Trecerea Republicii Moldova de la economia planificată la economia de piață a dus la liberalizarea dezvoltării vieții economice în societate. Unul din cele mai importante efecte ale trecerii la economia de piață a fost dezvoltarea antreprenoriatului.

Economia de piață presupune competiția, ceea ce înseamnă că participanții la viața economică sînt obligați să facă față mediului concurențial, fapt ce determină, uneori, dificultăți economico-financiare, o parte dintre acestea ajungînd în situația de ași reorganiza activitatea specifică sau chiar de ași înceta existența în cîmpul economic. Cu toate că trebuie privită ca un proces economic firesc, dispariția unor agenți economici de pe piață nu este una care poate fi acceptată pur și simplu, pentru că, de cele mai multe ori, operatorii economici în cauză lasă în urmă datorii mari și probleme economico-financiare.

Ieșirea din circuitul economic a unor participanți poate și uneori chiar produce o reacție în lanț (așa numitul efect de domino), ea determinînd, în unele cazuri, blocarea unui sector chiar a mai multor sectoare din economia națională.

Insolvența este un eveniment sau un fapt juridico-economic important, deoarece poate marca finalul patologic al unei activități economice. Dispariția unui debitor insolvent, avînd o poziție însemnată în cîmpul economic, reprezintă fără îndoială o problemă foarte importantă pentru mediul afacerilor.

Insolvența nu poate fi examinată decât cu luarea în considerație a normelor juridice care reglementează procedurile insolvenței, iar regimul juridic aplicabil persoanelor aflate în stare de insolvență este, neîndoiește, unul de interes general, pentru că el determină efecte economico-financiare însemnate.

Caracteristicile și conținutul regimului juridic aplicabil debitorilor insolventi, care desfășoară activități în cîmpul economic, se răsfrîng direct sau cel puțin mediat, asupra rezultatelor economiei sectoriale, naționale și indirect chiar asupra economiei mondiale în cazul companiilor transnaționale.

Dacă interesele creditorilor pot fi realizate fără dizolvarea debitorului, scopul legii fiind atins, debitorul poate fi și el salvat prin reorganizarea judiciară a activității sale, deoarece încetarea ființei juridice a acestuia nu este un scop în sine. Într-un asemenea caz acționează principiul corelării intereselor generale cu cele particulare. Armonizarea intereselor în societate înseamnă echitate și justiție și reprezintă una dintre cheile progresului în afaceri. Dificultățile pentru recuperarea creanțelor sînt deseori la originea situațiilor de criză în care se află debitorul. Aceste situații nu-și vor găsi rezolvarea în alt mod direct decât prin deschiderea procedurii insolvenței.

Studiul interacțiunilor procedurii insolvenței cu diferite ramuri de drept privat reclamă echilibrul intereselor divergente, idealul simbolizat de balanța justiției. Nimeni nu trebuie să fie sacrificat pentru satisfacția altora, dar fiecare trebuie să accepte sacrificiile pe care le impune viața socială cu sentimentul că nu i se cere mai mult decât altora.

În sens restrîns, dreptul insolvenței este reprezentat de ansamblul normelor de procedură colectivă a executării silite față de averea debitorului insolvent și față de alte

persoane. În sens larg, dreptul insolvenței cuprinde și alte norme legale în domeniul societăților comerciale, concurenței comerciale, legislației muncii, fiscalității, procedurii civile etc. Aceste norme complementare sînt menite să ofere soluții adecvate protecției creditorilor și echilibrul intereselor cu care se confruntă.

Dreptul insolvenței este menit să integreze ca o piesă funcțională a mecanismului legislativ pentru a facilita eliminarea, cu minimum de costuri, și sancționarea entităților care au ajuns la un final tragic datorită unui comportament ilicit, fără a omite să protejeze pe acei debitori care, deși au funcționat corect, au eșuat pentru motive neimputabile.

În zilele noastre insolvența debitorului nu mai este privită ca o răfuială privată între debitor și creditorii săi, ci dimpotrivă, este o procedură care interesează societatea într-un sens mai larg.

Ciocnirile intereselor care se confruntă în procedura insolvenței se soldează cu cedarea dreptului privat în fața interesului salvării întreprinderii sau în favoarea creditorilor. Astfel, dreptul obligațiilor izvorîte din contracte, bate în retragerea în fața agresiunii dreptului insolvenței.

Dreptul insolvenței este răspîntia unor diferite orientări ale gândirii juridice, economice și politice. În virtutea intereselor divergente care se confruntă pe terenul său, este un drept conflictual. Dreptul insolvenței trece pe un plan secund, analiza de drept civil a contractului, pentru a favoriza valoarea sa patrimonială și obiectivul său economic, care îi va decide și soarta.

Așadar, dispozițiile de drept comun privind forța obligatorie a convențiilor legal încheiate sînt îndepărtate, pentru a face loc aplicării altor norme, care slujesc mai bine redresării întreprinderii. Clauza contractuală este calificată mai curînd după valoarea sa economică decît ca raport juridic cu forța obligatorie. Contractele utile redresării sînt privilegiate în mod evident.

Este incontestabil faptul, că insolvența reprezintă o instituție juridică proprie economiei de piață care are menirea să contribuie la crearea unui climat de încredere pentru investitori, fie și străini sau autohtoni, pentru creditorii, și în general, pentru oamenii de afaceri, încrederea ce se fundamentează pe existența unui cadru normativ apt să promoveze securitatea și respectarea angajamentelor asumate, punctualitatea și onestitatea în afaceri, dizolvarea întreprinderilor performante în condițiile unei piețe concurențiale libere, redresarea acelor care au dificultăți financiare, dar sînt încă viabile, asanarea vieții economice prin eliminarea întreprinderilor ineficiente.

În prezent, ne confruntăm cu consecințele negative ale perioadei de tranziție la economia de piață, în special încetarea activității întreprinzătorilor care nu au putut face față cerințelor pieței sau care nu sau putut adapta la noua economie de piață. Încetarea activității întreprinzătorilor este făcută atît benevol, pe calea lichidării, cît și forțată prin declararea insolvenței acestora. În rezultat, sîntem în fața activității „fructuoase” a instanțelor de judecată în ce privește examinarea proceselor de insolvență și ca rezultat apar numeroase probleme legate de aplicarea cadrului legal al insolvenței.

Avînd în vedere circumstanțele menționate, prezentul curs are menirea de a aduce informații cît mai multe și utile, necesare audiențelor INJ, candidați la funcțiile de judecător, în scopul de a-i ajuta să însușească cît mai eficient actualul cadru legislativ în domeniul insolvenței, să înțeleagă rațiunile reglementărilor legale în cadrul desfășurării actelor de procedură, precum și a-și forma deprinderi în scopul utilizării lor corecte și eficiente în practică.

Procedura insolvenței reprezintă acel fel de procedură civilă desfășurată la cererea debitorului insolvent sau creditorilor acestuia, în cazurile de supraîndatorare sau incapacitate de plată a debitorului cu scopul satisfacerii concomitente și proporționale a creanțelor creditorilor.

În activitatea sa instanțele de judecată se conduc de prevederile-cadru cu caracter general, reglementate de Codul de procedură civilă și de normele speciale prevăzute de legea insolvenței.

Scopul desfășurării procedurii de declarare a insolvenței este de a reduce la maxim efectele negative ale eșuării activității economice a întreprinzătorilor și a apăra interesele tuturor subiecților interesați.

Curriculum la disciplina procedura insolvenței se axează pe trei niveluri comportamentale: cunoaștere, aplicare, integrare. Nivelul cunoașterii presupune acumularea cunoștințelor teoretice. Nivelul cunoașterii va opta în special pentru cimentarea cunoștințelor avute și obținerea de noi cunoștințe necesare pentru aprofundarea în studiul procedurii insolvenței. Aplicarea presupune capacitatea de a interpreta corect și sistematic legislația procesuală în vigoare, capacitatea de a depista curenți și contradicții legislative și abilitatea de a propune soluții de perfecționare a legislației în vigoare. Integrarea presupune aptitudinile de aplicare în practică a cunoștințelor teoretice referitoare la procedura de insolvență, soluționarea corectă a situațiilor conflictuale ținând cont atât de legea procesuală, cât și de legea materială. Nivelul comportamental de integrare constituie finalitatea procesului de instruire inițială a viitorilor judecători.

II. OBIECTIVELE GENERALE ALE DISCIPLINEI

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să identifice procedura insolvenței ca institut al dreptului procesual civil;
- să determine noțiunile de bază ce fundamentează instituția insolvenței (noțiunea de insolvență, procedură insolvenței, faliment, insolvență, instanță de insolvență, supraîndatorare, incapacitate de plată, proces de insolvență și alte noțiuni și definiții reglementate de normele procesuale și materiale);
- să evidențieze principalele trăsături definitorii ale procedurii de insolvență în raport cu alte proceduri judiciare;
- să explice temeiurile necesare pentru intentarea procedurii insolvenței;
- să identifice circumstanțele necesare de a fi stabilite la primirea cererii introductive;
- să stabilească competența jurisdicțională la judecarea pricinilor cu privire la insolvență;
- să determine subiecții participanți la raporturile procesuale ce țin de desfășurarea procesului de insolvență;
- să descrie stadiile principale de desfășurare a procesului de insolvență;
- să determine opțiunile alternative ce pot fi aplicate în cadrul procesului de insolvență în afară de lichidarea debitorului.

La nivel de aplicare:

- să argumenteze coraportul dintre reglementările procesuale cu caracter general ale Codului de procedură civilă și reglementările cu caracter special ale legii insolvenței;
- să aplice corect normele procesuale generale la efectuarea actelor procesuale în cadrul procedurilor de insolvență;
- să analizeze competența instanțelor de judecată la soluționarea litigiilor de drept apărute în cadrul procesului de insolvență;
- să compare specificul procedurii de insolvență cu celelalte proceduri civile;
- să analizeze principalele asemănări și deosebiri dintre procedura de insolvență și procedura de executare a hotărârilor judecătorești;
- să generalizeze practica judiciară în soluționarea pricinilor cu privire la insolvență pentru a determina deficiențele în aplicarea și interpretarea legislației procesuale;
- să efectueze studiul comparativ a legislației cu privire la insolvență a Republicii Moldova cu legislația insolvenței a unor state europene și să înainteze proiecte de perfecționare a legislației autohtone.

La nivel de integrare:

- să întocmească proiecte de acte de dispoziție judecătorești necesare pentru desfășurarea legală a procedurii de insolvență;
- să aprecieze rolul judecătorului la desfășurarea acțiunilor extrajudiciare realizate în cadrul procesului de insolvență;
- să propună modelul de acțiune a judecătorului în cazul lichidării întreprinderii în urma insolvenței;
- să estimeze rolul practicii judiciare în perfecționarea legislației cu privire la insolvență;
- să propună modificări în scopul conformării reglementărilor procesuale cu caracter general și prevederilor speciale a legii insolvenței;
- să evalueze avantajele obținute în urma evoluției legislației cu privire la insolvență în Republica Moldova.

III. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	Semestrul	Numărul de ore		Forma de evaluare
		C	S	
	II	10	18	Colocviu diferențiat

IV. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

a) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de curs

Nr. crt.	Tema	Numărul de ore
1.	Subiecții procedurii de insolvență Condițiile de intentare a procedurii de insolvență	2 ore
2.	Desfășurarea procedurii de insolvență Valorificarea și distribuirea masei debitoare Încetarea procesului de insolvență	2 ore
3.	Procedura planului	2 ore
4.	Contestarea actelor judecătorești adoptate în cadrul procesului de insolvență	2 ore
5.	Răspunderea în cadrul procesului de insolvență Particularitățile declarării insolvenței anumitor categorii de întreprinzători	2 ore

b) Tematica și repartizarea orientativă a orelor de seminar.

Nr. crt.	Tema	Numărul de ore
1.	<p><i>Instituția procedurii de insolvență</i></p> <p>Apariția insolvenței și consacrarea primelor reglementări în domeniu. Evoluția reglementării instituției insolvenței în Republica Moldova.</p> <p>Procedura insolvenței – institut a dreptului procesual civil. Coraportul dintre reglementările Codului de procedură civilă și Legea insolvenței.</p> <p>Coraportul dintre procedura insolvenței și procedura de executare a hotărârilor judecătorești.</p> <p>Noțiunea și natura juridică a insolvenței. Problematika cu privire la natura necontencioasă a procedurii insolvenței.</p> <p>Principiile aplicabile în cadrul procedurii de insolvență. Principiile dreptului procesual civil aplicabile procesului de insolvență. Principiul autonomiei creditorilor. Principiul satisfacerii concomitente și proporționale a creanțelor creditorilor.</p>	1 oră

2.	<p><i>Subiecții (participanții) procesului de insolabilitate</i></p> <p>Debitorul. Condițiile înaintate față de persoanele ce pot fi declarate insolabile. Clasificarea debitorilor. Subiecții de drept ce nu pot fi declarați insolabili.</p> <p>Creditorul. Clasificarea creditorilor. Organele de administrare a creditorilor – adunarea generală a creditorilor, comitetul creditorilor.</p> <p>Administratorul insolabilității. Condițiile înaintate față de administrator. Administratorul provizoriu și sarcinile acestuia.</p> <p>Alți subiecți ai procesului de insolabilitate.</p>	1 oră
3.	<p><i>Condițiile de intentare a procesului de insolabilitate</i></p> <p>Temeiurile declarării insolabilității. Supraîndatorarea. Incapacitatea de plată.</p> <p>Condițiile de fond și de formă a cererii introductive. Retragera cererii introductive. Sarcinile și atribuțiile administratorului provizoriu.</p> <p>Actele instanței de judecată efectuate la etapa admiterii cererii introductive spre examinare. Circumstanțele necesare de a fi verificate la primirea cererii introductive.</p> <p>Aplicarea mijloacelor asigurătorii la etapa primirii spre examinare a cererii introductive. Coraportul dintre reglementările Codului de procedură civilă și legea insolabilității în ce privește tipurile mijloacelor asigurătorii. Hotărîrea de intentare a procedurii de declarare a insolabilității.</p> <p>Efectele intentării procesului de insolabilitate. Situația raporturilor preexistente. Temeiurile și efectele respingerii cererii introductive.</p>	2,5 ore
4.	<p><i>Desfășurarea procedurii de insolabilitate</i></p> <p>Procedura înaintării creanțelor de către creditorii după intentarea procesului de insolabilitate. Înaintarea tardivă a creanțelor și efectele procedurale a acesteia.</p> <p>Desfășurarea adunării de raportare și adunării de validare.</p> <p>Sarcinile și atribuțiile instanței de judecată și participanților la proces la etapa desfășurării adunării de raportare și celei de validare.</p> <p>Procedura examinării contestațiilor contra creanțelor înaintate.</p>	2,5 ore
5.	<p><i>Valorificarea și distribuirea masei debitoare</i></p> <p>Inventarierea și evaluarea bunurilor masei debitoare.</p> <p>Procedura valorificării bunurilor masei debitoare.</p> <p>Executarea creanțelor creditorilor. Executarea creanțelor creditorilor garanți. Specificul executării creanțelor creditorilor chirografari și creditorilor masei debitoare.</p> <p>Soluționarea chestiunilor privind valorificarea bunurilor debitorului după încetarea procesului de insolabilitate.</p>	2 ore
6.	<p><i>Încetarea procesului de insolabilitate</i></p> <p>Condiții generale privind încetarea procedurii de declarare a insolabilității.</p>	2 ore

	<p>Încetarea procedurii de declarare a insolvabilității în legătură cu lipsa masei debitoare.</p> <p>Încetarea procedurii de declarare a insolvabilității la acordul părților.</p> <p>Procedura lichidării întreprinderilor în baza temeiurilor prevăzute în legea insolvabilității.</p>	
7.	<p><i>Procedura planului</i></p> <p>Noțiuni generale privind aplicarea procedurii planului.</p> <p>Drepturile și obligațiile participanților la etapa propunerii planului.</p> <p>Procedura admiterii și confirmării planului.</p> <p>Efectele confirmării planului și supravegherea aplicării planului.</p> <p>Prelungirea termenului aplicării planului. Încetarea supravegherii planului. Compensarea cheltuielilor de supraveghere a planului.</p> <p>Consecințele nerealizării planului și efectele procedurale ale acestora.</p>	2 ore
8.	<p><i>Contestarea actelor judecătorești adoptate în cadrul procesului de insolvabilitate</i></p> <p>Actele de dispoziție a instanței de judecată adoptate în cadrul procedurii insolvabilității.</p> <p>Recursul în cadrul procedurii de declarare a insolvabilității.</p> <p>Subiecții ce pot utiliza calea recursului. Temeiurile în baza cărora pot fi contestate actele judecătorești adoptate în cadrul procesului de insolvabilitate.</p> <p>Instanțele competente de a soluționa recursul și împuternicirile acesteia.</p> <p>Utilizarea altor căi de atac la contestarea actelor judecătorești adoptate în cadrul procesului de insolvabilitate.</p>	2 ore
9.	<p><i>Răspunderea în cadrul procesului de insolvabilitate</i></p> <p>Răspunderea participanților procesului de insolvabilitate.</p> <p>Răspunderea administratorului, membrilor comitetului creditorilor și debitorului. Descalificarea debitorului și procedura realizării acesteia.</p> <p>Răspunderea subsidiară a asociaților debitorului insolubil.</p> <p>Răspunderea membrilor organelor de conducere (persoanelor cu funcții de răspundere) ale debitorului. Răspunderea fondatorului întreprinderii individuale și a membrilor familiei lui. Răspunderea succesorilor de drept în cazul aplicării răspunderii nelimitate a persoanelor fizice întreprinzători.</p>	1 oră
10.	<p><i>Particularitățile declarării insolvabilității anumitor categorii de întreprinzători</i></p> <p>Particularitățile insolvabilității gospodăriilor țărănești.</p> <p>Particularitățile insolvabilității companiilor de asigurări.</p> <p>Particularitățile insolvabilității participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare.</p> <p>Particularitățile insolvabilității transfrontaliere. Legea aplicabilă la examinarea cazurilor cu elemente de extraneitate.</p>	2 ore

V. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	CONȚINUTURI
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice principalele acte ce fundamentează apariția și marchează evoluția institutului insolvenței; - să identifice natura juridică procesuală a institutului insolvenței; - să stabilească momentele definiției în evoluția insolvenței în Republica Moldova; - să definească noțiunea de insolvență, faliment, proces de insolvență, procedură de declarare a insolvenței; - să identifice locul procedurii de insolvență ca institut al dreptului procesual civil; - să determine locul procesului de insolvență în cadrul procedurilor civile contencioase și necontencioase; - să evidențieze principalele asemănări și deosebiri dintre procedura de insolvență și procedura executării hotărârilor judecătorești; - să clasifice principiile aplicabile procedurii de insolvență; - să determine importanța practică a aplicării principiilor ce guvernează procedura de insolvență; 	<p><i>Tema 1. Instituția procedurii de insolvență.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evoluția procedurii de insolvență. • Procedura insolvenței – institut al dreptului procesual civil. • Coraportul dintre procedura de insolvență și procedura de executare a hotărârilor judecătorești. • Noțiunea și natura juridică a insolvenței. • Principiile aplicabile în cadrul procesului de insolvență.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de subiect al procedurii de insolvență; - să clasifice categoriile subiecților ce participă în cadrul raporturilor procesuale ce apar la desfășurarea procesului de insolvență; - să determine criteriile înaintate față de calitatea procesuală de debitor; - să aprecieze calitatea de întreprinzător ca condiție pentru a fi debitor în cadrul procesului de insolvență; - să identifice principalele categorii de creditori ce pot fi participanți în cadrul unui proces de insolvență; - să indice categoriile organelor de administrare a creditorilor și să stabilească sarcinile acestora; - să analizeze rolul și atribuțiile administratorului insolvenței; - să delimiteze alte categorii de subiecți participanți în cadrul procesului de insolvență; - să analizeze asemănările și deosebirile dintre administratorul insolvenței și administratorul provizoriu. 	<p><i>Tema 2. Subiecții procedurii de insolvență.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Debitorul. Persoanele ce pot fi declarate insolvente. Clasificarea debitorilor. • Creditorul. Clasificarea creditorilor. Organele de administrare a creditorilor. • Administratorul. Condițiile înaintate față de administrator. • Alți subiecți ai procesului de insolvență.

<ul style="list-style-type: none"> - să enumere temeiurile declarării insolvabilității; - să stabilească coraportul dintre supraîndatorare și incapacitate de plată; - să definească noțiunea de cerere introductivă și să descrie elementele obligatorii ale acesteia; - să analizeze dacă debitorul poate introduce benevol cerere introductive și să stabilească condițiile efectuării actului dat. - să aprecieze consecințele neintroducerii cererii introductive de către debitor în cazul când acesta este obligat să o depună; - să aprecieze posibilitatea retragerii cererii introductive și să determine consecințele acesteia; - să identifice pînă la ce etapă părțile pot retrage cererea introductivă. - să compare acțiunea de retragere a cererii introductive cu acțiunea de renunțare la cerere și cu tranzacția de împăcare. - să identifice cazurile de numire a administratorului provizoriu și să enumere atribuțiile acestuia; - să analizeze circumstanțele ce trebuie verificate la etapa primirii cererii introductive; - să determine actele de dispoziție a instanței de judecată ce pot fi adoptate la faza intentării procesului de insolvabilitate; - să deosebească mijloacele asiguratorii ce pot fi aplicate la intentarea procesului de a insolvabilitate; - să aprecieze oportunitatea adoptării la stadiul intentării procesului, a hotărîrii judecătorești, ca act ce marchează începutul procedurii de insolvabilitate; - să analizeze efectele generale ale intentării procesului de insolvabilitate; 	<p><i>Tema 3. Condițiile de intentare a procedurii de insolvabilitate.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Temeiurile declarării insolvabilității. • Actele participanților efectuate la etapa imediată după admitere spre examinare a cererii introductive. • Actele instanței de judecată efectuate la intentarea procedurii de declarare a insolvabilității. • Aplicarea mijloacelor asiguratorii la momentul admiterii spre examinare a cererii introductive. • Efectele intentării procesului de insolvabilitate.
<ul style="list-style-type: none"> - să indice actele prin intermediul cărora se convoacă adunarea de raportare și cea de validare a creditorilor; - să determine scopul desfășurării adunării de raportare și de validare; - să aprecieze oportunitatea obligativității desfășurării adunării de raportare; - să delimiteze sarcinile și atribuțiile participanților la proces în cadrul desfășurării adunării de raportare și adunării de validare a creditorilor; - să evidențieze specificul actelor de procedură 	<p><i>Tema 4. Desfășurarea procedurii de insolvabilitate.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Desfășurarea adunării de raportare și adunării de validare. • Sarcinile și atribuțiile instanței de judecată și participanților la proces la etapa desfășurării adunării de raportare și celei de validare. • Procedura înaintării creanțelor de către creditorii după intentarea procesului de insolvabilitate.

<p>necesare a fi îndeplinite la înaintarea creanțelor de către creditorii după intentarea procesului de insolvență;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să analizeze procedura examinării contestațiilor contra creanțelor înaintate; 	<ul style="list-style-type: none"> • Procedura examinării contestațiilor contra creanțelor înaintate.
<ul style="list-style-type: none"> - să determine structura patrimonială a masei debitoare; - să stabilească etapele valorificării și distribuirii masei debitoare; - să definească noțiunea de creditorii garanți; - să indice ordinea executării creanțelor creditorilor; - să caracterizeze activitatea participanților la proces desfășurată în vederea inventarierii și evaluării masei debitoare; - să identifice procedura și metodele aplicabile la valorificarea bunurilor masei debitoare; - să determine asemănările și deosebirile dintre procedura executării creanțelor creditorilor garanți de procedura executării creanțelor creditorilor chirografari; - să clasifice cheltuielile masei debitoare și categoria creditorilor cărora de aparțin; - să analizeze care obligații se consideră a fi făcute în interesul masei debitoare; - să delimiteze actele ce fac parte din procedura inventarierii de actele procesuale ce se consideră a fi făcute în cadrul evaluării; - să determine efectele solidarității debitorilor pentru desfășurarea procesului de insolvență; - să analizeze etapele distribuției produsului masei debitoare; - să aprecieze eficacitatea distribuțiilor intermediare. - să expună procedura valorificării bunurilor debitorilor după încetarea procesului de insolvență. 	<p>Tema 5. Valorificarea și distribuirea masei debitoare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inventarierea și evaluarea bunurilor masei debitoare. • Procedura valorificării bunurilor masei debitoare. • Executarea creanțelor creditorilor. • Soluționarea chestiunilor privind valorificarea bunurilor debitorului după încetarea procesului de insolvență.
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de încetare a procesului de insolvență; - să stabilească condițiile generale ce duc la încetarea procesului de insolvență; - să caracterizeze procedura încetării procesului de insolvență în cazul lipsei masei debitoare sau a insuficienței masei debitoare; - să aprecieze posibilitatea încetării procesului de insolvență la acordul părților; - să delimiteze procedura de lichidare a întreprinderii în baza temeiurilor prevăzute în 	<p>Tema 6. Încetarea procesului de insolvență.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Condiții generale privind încetarea procesului de insolvență. • Încetarea procesului de insolvență în legătură cu lipsa masei debitoare. • Încetarea procesului de insolvență la acordul părților. • Procedura lichidării întreprinderilor

<p>legea insolvenței și celor prevăzute în codul civil;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să aprecieze posibilitatea aplicării normelor generale privind lichidarea întreprinderilor în cazurile lichidării întreprinderii în baza legii insolvenței; - să stabilească circumstanțele ce îndreptățesc redeschiderea procesului de insolvență după încetarea acestuia; - să determine dacă la redeschiderea procedurii de insolvență se numește un nou administrator sau trebuie rechemat administratorul insolvenței inițial; - să califice categoriile juridice de „sumă mică” și „sumă neglijabilă” în contextul redeschiderei procedurii de insolvență; - 	<p>în baza temeiurilor prevăzute în legea insolvenței.</p>
<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea procedurii planului; - să determine coraportul dintre procedura planului și procedura de lichidare a patrimoniului debitorului insolvent; - să aprecieze caracterul prioritar al procedurii planului față de procedura de lichidare a patrimoniului în cadrul reglementărilor actuale cu privire la insolvență; - să delimiteze atribuțiile participanților la proces la etapa propunerii planului; - să analizeze procedura admiterii și confirmării planului și efectele acestora; - să evidențieze atribuțiile instanței de judecată în cazul aplicării procedurii planului; 	<p>Tema 7. Procedura planului.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Noțiuni generale privind aplicarea procedurii planului. • Drepturile și obligațiile participanților la etapa propunerii planului. • Procedura admiterii și confirmării planului. • Efectele confirmării planului și supravegherea aplicării planului. • Consecințele nerealizării planului și efectele procedurale ale acestora.
<ul style="list-style-type: none"> - să identifice categoriile actelor de dispoziție a instanțelor de judecată ce pot fi adoptate în cadrul procesului de insolvență; - să analizeze căile de atac pasibile de a fi utilizate în cazul contestării actelor judecătorești adoptate în cadrul procesului de insolvență; - să califice elementele recursului contra hotărârilor și încheierilor judecătorești adoptate în cadrul procesului de insolvență; - să clasifice hotărârile și încheierile instanței de judecată susceptibile de atac în dependență de subiecții cu drept de atac; - să stabilească momentul începerii termenului de atac cu recurs a diferitor categorii de hotărâri și încheieri ale instanței de judecată; - să deosebească actele de dispoziție a instanței de judecată adoptate în scopul desfășurării normale a procesului judiciar de actele de dispoziție a instanțelor de judecată adoptate în 	<p>Tema 8. Contestarea actelor judecătorești adoptate în cadrul procesului de insolvență.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Actele de dispoziție a instanței de judecată adoptate în cadrul procesului de insolvență. • Recursul în cadrul procedurii de declarare a insolvenței. • Instanța competentă de a soluționa recursul și împuternicirea acesteia. • Utilizarea altor căi de atac la contestarea actelor judecătorești adoptate în cadrul procesului de insolvență.

<p>scopul confirmării actelor procesuale ale altor participanți;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să delimiteze încheierile instanței de insolvență ce nu pot fi atacate separat cu recurs; - să stabilească împuternicirile instanței de judecată la soluționarea recursului contra hotărârilor și încheierilor adoptate în cadrul procesului de insolvență; - să elaboreze proiecte de cereri de recurs; - să întocmească proiect de decizie de respingere a recursului contra hotărârilor și încheierilor instanței de recurs; - să califice circumstanțele necesare a fi stabilite pentru admiterea sau respingerea cererii de recurs; 	
<ul style="list-style-type: none"> - să definească tipurile de răspundere în cadrul procesului de insolvență; - să evidențieze cazurile de răspundere subsidiară a asociațiilor debitorului; - să determine consecințele nedeunerii în termen a cererii introductive de către debitor; - să stabilească circumstanțele ce demonstrează începutul curgerii termenului de 1 lună de zile pentru depunerea obligatorie a cererii introductive; - să indice categoriile de persoane ce răspund subsidiar în cazul nerespectării obligației de depunere a cererii introductive; - să definească noțiunile de insolvență intenționată și insolvență fictivă; - să determine care persoane cad sub incidența sintagmei „persoane care dau indicații obligatorii pentru debitor”; - să analizeze efectele răspunderii subsidiare a asociațiilor debitorului insolvent; - să aprecieze efectele nerespectării de către debitorul insolvent a măsurilor de asigurare; - să deosebească felurile răspunderii instituite în sarcina administratorului insolvenței în baza Legii insolvenței; - să determine procedura aplicabilă la stabilirea faptului răspunderii subsidiare și cuantumului acesteia; 	<p><i>Tema 9. Răspunderea în cadrul procesului de insolvență.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Răspunderea subsidiară a asociațiilor debitorului insolvent. • Răspunderea participanților la procedura insolvenței. • Răspunderea succesorilor debitorului insolvent persoană fizică.
<ul style="list-style-type: none"> - să stabilească subiecții ce pot introduce cerere introductivă în cazul insolvenței, companiilor de asigurări și participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare; - să determine specificul insolvenței 	<p><i>Tema 10. Particularitățile declarării insolvenței anumitor categorii de întreprinzători.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Particularitățile insolvenței

<p>gospodăriilor țărănești sub aspectul limitei responsabilității fondatorilor acesteia;</p> <ul style="list-style-type: none"> - să formuleze efectele intentării procedurii de declarare a insolvenței pentru participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare; - să determine garanțiile legale în ce privește desfășurarea insolvenței agenților economici din ramura agricolă. - să se pronunțe asupra obligativității participării ca subiecți CNPF în cazul declarării insolvenței a unui participant profesionist sau a unei companii de asigurări. - să determine sancțiunile neatragerii în proces a CNPF în cazul desfășurării procesului de insolvență. - să determine rolul și statutul juridic al CNPF în cazul declarării insolvenței a unui participant profesionist sau a unei companii de asigurări. - să califice efectele declarării insolvenței unui agent economic în străinătate ce are active în RM. - să identifice actele normative europene ce fundamentează insolvența transnațională. - să interpreteze sintagma centru principal al intereselor economice. - să stabilească coraportul dintre procedura de insolvență principală, secundară și particulară. - să aprecieze posibilitatea pornirii unei proceduri principale în afara teritoriului UE. 	<p>gospodăriilor țărănești.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Particularitățile insolvenței companiilor de asigurări. • Particularitățile insolvenței participanților profesioniști la piața valorilor mobiliare. • Particularitățile insolvenței transfrontaliere.
---	---

VI. SUGESTII PENTRU LUCRUL INDIVIDUAL

Subiecte / probleme	Modalități de realizare	Modalități de evaluare
Natura procesuală a procedurii de declarare a insolvenței.	Elaborarea de referate în baza doctrinei de specialitate și legislației în vigoare. Analiza naturii juridice procesuale a celor patru proceduri civile clasice;	- prezentarea verbală a rezultatelor prin susținerea unei alocuțiuni; - susținerea publică a rezumatului în cadrul unui seminar-dezbateri.
Condițiile înaintate pentru a fi debitor în cadrul procedurii de declarare a insolvenței.	Analiza tuturor formelor de organizare juridică a întreprinzătorilor; Evidențierea criteriilor legale în ce privește calitatea de întreprinzător și înregistrarea legală a formelor de organizare juridică a creditorilor.	- expunerea verbală în cadrul seminarului a rezultatelor; - prezentarea și confruntarea soluțiilor în formă scrisă și verbală în cadrul unui seminar aplicativ.
Temeiurile de declarare a insolvenței	a) Soluționarea de spețe privind: <ul style="list-style-type: none"> • înaintarea cererii introductive de către salariații întreprinderii; • retragerea cererii introductive; b) Întocmirea de acte judecătorești adoptate la etapa primirii cererii introductive;	- prezentarea soluțiilor și argumentarea verbală sau scrisă în cadrul unui seminar evaluativ.
Aplicarea mijloacelor de asigurare în cadrul procesului de insolvență	a) formularea temeiurilor pentru aplicarea mijloacelor asigurătorii; b) evidențierea coraportului dintre Codul de procedură civilă și legea insolvenței privind tipurile mijloacelor asigurătorii aplicabile; c) analizarea procedurii de înaintare și aplicare a mijloacelor asigurătorii;	- prezentarea rezumatelor în cadrul unui seminar aplicativ; - susținerea proiectului elaborat în cadrul unui seminar tip dezbateri.

NOTĂ: Pentru realizarea obiectivelor tuturor conținuturilor din curriculum, audientul va realiza forme de activitate individuală, precum:

- studiul notițelor de curs, ale suporturilor de curs și manualelor din bibliotecă;
- consultarea comentariilor și a dicționarelor de specialitate;
- studiul suportului normativ curent, publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova;
- studiul practicii judiciare a Curții Supreme de Justiție și a altor instanțe judecătorești;
- accesarea, acumularea și studiul informației din rețeaua Internet și din alte surse accesibile.

VII. EVALUAREA DISCIPLINEI

A. Evaluare curentă:

- Participarea audienților în cadrul activităților practice (răspunsuri orale, participare la dezbateri, prezentări de rapoarte/comunicări/informații);
- Probe scrise: două testări obligatorii care vor conține sarcini de mai multe niveluri.

Mostră

Tema: Condițiile necesare instituirii răspunderii subsidiare a persoanelor responsabile ale debitorului în cazul nedeunerii cererii introductive în termenul legal.

1. Indicați temeiurile existența cărora determină obligația debitorului de a depune cerere introductivă.
 2. Clasificați categoriile de persoane ce pot fi atrase la răspundere subsidiară în cazul nedeunerii cererii introductive în cazul existenței obligației de depunere.
 3. Argumentați dacă asociații cu răspundere limitată pot fi trași la răspunderea subsidiară instituită în cazul nedeunerii cererii introductive în cazul existenței obligației de depunere.
- Pregătirea unui referat științific și/sau aplicativ pe o problemă propusă pentru activitățile individuale.

În cadrul activităților practice se va realiza:

- Studierea și rezolvarea spețelor;
- Activități de grup;
- Studiu de caz;
- Redactarea de către audienți; a proiectelor hotărârilor judecătorești și a încheierilor.
- Proceduri de interpretare și aplicare corectă a legii;
- Însușirea și aplicarea corectă a terminologiei de specialitate;
- Simularea de procese;
- Studiul individual al literaturii de specialitate, al experienței naționale și internaționale din domeniu;
- Modelări/simulări de situații concrete.

Mostră

Test

Indicați răspunsurile corecte. Argumentați.

1. Nu pot fi declarați insolvabili:

- a) deținătorii patentei de întreprinzător.
- b) cooperativele de consum.
- c) asociațiile de împrumuturi și economii a cetățenilor.

2. Sînt creditori ai masei debitoare:

- a) administratorul provizoriu în legătură cu compensarea remunerației și cheltuielilor suportate.
- b) depozitarii în legătură cu compensarea cheltuielilor suportate ca urmare a păstrării bunurilor ce fac parte din masa debitoare.
- c) expertul în legătură cu cheltuielile suportate pentru efectuarea expertizei.

B. Evaluare sumativă finală:

Testul

Intentarea procesului de insolvabilitate.

1. Descrieți temeiurile pentru pornirea procedurii de declarare a insolvabilității.
2. Analizați acțiunile procesuale ale participanților la proces la faza intentării procesului de insolvabilitate.
3. Indicați și motivați acțiunile judecătorului dacă la primirea cererii introductive se vor constata următoarele situații:
 - a) Debitorul a prezentat probe incontestabile a achitării integrale a creanțelor față de creditorul ce a înaintat cererea introductivă.
 - b) Debitorul a solicitat audierea unui expert (auditor) pentru a demonstra că întreprinderea are suficiente lichidități.
 - c) Creditorul dorește să-și retragă cererea introductivă.

VIII. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte legislative

1. Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, nr.225 din 30.05.2003 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.111-115/451 din 12.06.2003.
2. Codul civil al Republicii Moldova, nr.1107 din 06.06.2002 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.82-86/661 din 22.06.2002.
3. Legea insolvenței, nr.632 din 14.11.2001 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.139-140/1082 din 15.11.2001.
4. Legea privind societățile pe acțiuni, nr.1134 din 02.04.97 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.38-39/332 din 12.06.1997.
5. Legea privind cooperativele de întreprinzător, nr.73 din 12.04.2001 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.49-50/237 din 03.05.2001.
6. Legea taxei de stat, nr.1216 din 03.12.92 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr.12/359 din 30.12.1992.

Acte judiciare (jurisdicționale)

1. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, nr.34, „Cu privire la aplicarea Legii insolvenței de către instanțele judecătorești economice” din 22.11.2004 // Buletinul CSJ a RM, nr.11/6, 2004.
2. Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova din 22.11.2004, nr.38, „Cu privire la aplicarea de către instanțele economice a prevederilor legale ce țin de dizolvarea agenților economici”.

Monografii, tratate, studii, cursuri

1. Acostioaei C. *Drept comercial. Note de curs.* – Iași: Fundația „Chemare”, 2000.
2. Acostioaei C. *Elemente de drept pentru economiști. Curs Universitar.* – București: ALL Beck, 2001.
3. Cărpenaru Stanciu D. *Drept comercial român.* Ed. a III-a. – București: ALL Beck, 2000.
4. Cărpenaru Stanciu D. *Drept comercial român. Procedura falimentului.* – București: Global Print, 2000.
5. Cîrcei E. *Drept comercial român. Curs pentru colegiile universitare.* – București: ALL Beck, 2000.
6. Costin M.N., Schiau I. *Reorganizarea și lichidarea judiciară. Analiză de legislație și doctrină.* – București: Lumina LEX, 1997.
7. *Drept comercial* / Angheni S., Stoica C. [ș.a.]; Coord: Angheni S. – București: Oscar Print, 2000.
8. *Drept comercial.* Ediția a III-a. / Angheni S., Stoica C. [ș.a.]; Coord: Angheni S. – București: ALL Beck, 2004.
9. Florescu G. *Drept comercial român.* – București: Fundația „România de mâine”, 2003.
10. Furdui V. *Falimentul – concept și reglementări actuale.* – Chișinău: TISH, 2004.
11. Georgescu I.L. *Drept comercial român.* Vol.II. – București: ALL Beck, 2002.
12. Motica R.I., Popa V. *Drept comercial român și drept bancar.* – București: Lumina LEX, 1999.
13. Pătulea V., Turianu C. *Drept comercial. Practica judiciară adnotată.* Ed. a II-a.– București: ALL Beck, 2000.
14. Roșca N., Baieș S. *Dreptul afacerilor.* Vol.I. – Chișinău: Tipografia Centrală, 2004.
15. Rusu V. *Curs de drept comercial. Curs universitar.* – Chișinău: ASEM, 2006.
16. *Societățile comerciale. Reglementare, doctrină, jurisprudență* / Cărpenaru S.D., David S. [ș.a.]. Coord.: Cărpenaru S.D. – București: ALL Beck, 2000.
17. Schiau I. *Regimul juridic al insolvenței comerciale.* – București: ALL Beck, 2001.

18. Turcu I. *Procedura insolvenței comercianților. Tratat.* – București: Lumina LEX, 2002.
19. Turcu I. *Reorganizarea și lichidarea judiciară.* – București: Lumina LEX, 1996.
20. Turcu I. *Insolvența comercială, reorganizarea judiciară și falimentul.* – București: Lumina LEX, 2000.
21. Vonica R.P. *Dreptul societăților comerciale.* Ed. a II-a, revăzută și completată. – București: Lumina LEX, 2000.
22. Vonica R.P. *Drept comercial. Reorganizarea judiciară și falimentul.* – București: Victor, 2001.
23. Гусева Т.А., Зубов В.И., Ларина И.В. *Ликвидация юридических лиц.* – Москва: Пресс, 2003.
24. Марков Г.Н. *Создание, реорганизация, ликвидация юридического лица.* 2-е издание. – Санкт-Петербург: Альфа, 2000.
25. Каленик А.В. *Коммерческое право.* – Кишинёв: Бизнес Элита, 2004.
26. *Ликвидация и реорганизация предприятия. Нормативная база.* – Москва: Триор, 2000.
27. Шершиневиц Ф.В. *Курс торгового права.* Том IV. – Москва: Статут, 2003.
28. Пригуза П. Д. *Несостоятельность и банкротство. Методика производства по делам о банкротстве отдельных категорий должников.* Харьков юридический, 2009.
29. Карелина С. А. *Правовое регулирование несостоятельности (банкротства). Учебно – практическое пособие.* Москва, Волтерс Клувер, 2008.
30. Mihaï Adrian Hotca. *Bancruta frauduloasă.* București: Editura C. H. Bech, 2008.
31. Csaba Bela Nasz. *Deschiderea procedurii insolvenței.* București: Editura C. H. Bech, 2009.
32. Ion Turcu. *Legea procedurii insolvenței.* Comentariu pe articole. Ediția 2. București: Editura C. H. Bech, 2009.
33. Peana – Izabela Dolache și Cosmin – Horia Mihăianu. *Reorganizarea judiciară și falimentul.* Practica judiciară. București: Editura, Nomangiu, 2006.
34. Попондопуло В. Ф. *Комментарий к федеральному закону «О несостоятельности (банкротстве).* Москва. Проспект, 2011.
35. Попондопуло В. Ф. *Банкротство правовое регулирование.* Научно-практическое пособие. Москва, проспект, 2012.
36. *Фиктивное и преднамеренное банкротство. Нормативные акты, официальные разъяснения, судебная практика.* Москва, 2012.

Articole științifice în presa periodică

1. *În centrul atenției – instituția insolvabilității* // Ziarul „Dreptul”, 2004, nr.10, p.6.
2. Roșca N. *Noțiunea de insolvabilitate prin prisma Legii insolvabilității nr.632/2001* // Buletinul Curții de Apel Economice și IFPS de pe lângă MF, 2006, nr.5, p.15.
3. Moldovanu N. și Barba V. *Manualul judecătorului la examinarea pricinilor civile.* Capitolul 5. Procedura de declarare a insolvabilității. Chișinău: Cartier, 2006.
4. Дихтяр А., Рогожин Н. *Влияние практики арбитражных судов на совершенствование законодательства о несостоятельности (банкротстве)* // Закон и право, 2003, nr.6, стр.50.
5. Добранов В., Белявский С. *Вопросы судебной практики, возникающие при возбуждении и рассмотрении дел об экономической несостоятельности (банкротстве)* // Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь, 2006 г., nr.7, стр.22.
6. Егоров А. *Практика рассмотрения дел о несостоятельности банков* // Вестник Высшего Арбитражного Суда Российской Федерации, 2004, nr.3, стр.140.

7. Ермоленко А. *Участие прокурора в процессе по делу о несостоятельности (банкротстве)* // Законность, 2004 г., №7, стр.34.
8. Каменков В. *Особенности реализации права на подачу заявления о банкротстве* // Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь, 2005 г., №19, стр.67.
9. Каменков В. *Процессуальные действия судьи при подготовке дела о банкротстве к рассмотрению и их правовые последствия* // Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь, 2005 г., №20, стр.58.
10. Конев Ф. *Некоторые аспекты законодательства о несостоятельности России и Германии* // Российский судья, 2005 г., №9, стр.24.
11. Леванчук Л. *Некоторые процессуальные вопросы, возникающие при рассмотрении дел о банкротстве* // Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь, 2005 г., №8, стр.84.
12. Леванчук Л., Петрукович В., Фисюк С. *Практика рассмотрения дел об экономической несостоятельности (банкротстве). (На примерах рассмотренных дел в хозяйственном суде Брестской области)* // Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь, 2005 г., №14, стр.18.
13. Лещев А., Серебрякова Л. *О некоторых вопросах применения законодательства о несостоятельности (банкротстве) судьи хозяйственного суда Витебской области* // Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь, 2005 г., №16, стр.62.
14. *Отдельные аспекты практического применения законодательства Республики Беларусь об экономической несостоятельности (банкротстве)* // Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь, 2006 г., №6, стр.84.
15. Турмович С., Мельникова Е. *О некоторых вопросах практики применения законодательства об экономической несостоятельности (банкротстве)* // Вестник Высшего Хозяйственного Суда Республики Беларусь, 2004, №6, стр.53.
16. Федоренко Н., Пархоменко П. *Правовой статус и роль некоторых субъектов процедуры банкротства в свете федерального закона 2002 года о несостоятельности (банкротстве)* // Вестник Высшего Арбитражного Суда Российской Федерации, 2005 г., №5, стр.169.